

En toen vond ik m'n gift of peace terug! Waar ik hem had achtergelaten! Niet weggewaaid!

Ik was hem volkomen vergeten. Zoals ik eigenlijk had proberen te wissen dat ik er al geweest was - aan het einde van de wereld - toen bleek dat Lucas er niet was. Me schamend dat ik alles zo verkeerd begrepen had.

Geen foto's gemaakt van het uitzicht. Geen souvenirs gekocht, hoewel ik een bel had gezien en ik had gezegd: "Als ik een bel vind dan koop ik hem". Niets mocht verraden dat ik hier al iets verzameld had.

Behalve de salamander. Of hagedis. Dat weet ik nooit. Uit een boek van Don Juan heb ik een vreemd voorval onthouden. Van 2 salamanders, waarbij van de één de mond werd dichtgenaaid en van de ander de ogen. En dat degene met de dichte mond dan de wereld ingestuurd werd en als je dan degene met de dichte ogen op je schouder zette, kon hij vertellen wat degene met de dichte mond zag.

Deze had geen dichtgenaaide mond en geen dichtgenaaide ogen en hij had me doen vergeten dat ik op de verkeerde plek op de verkeerde tijd was.

Ik had een foto van hem gemaakt voordat ik weer streng geworden was in m'n wissen.

Het was de kers op de taart: the gift of peace. Nu konden we terug. We liepen samen. Lucas met z'n eigen ogen. We kwamen weer langs de bron. Deze keer hoefde hij niet bij de vangrail te blijven wachten. Het was een mooie bron waar een mooie papyrusplant bij groeide. Een steviger soort dan wij in onze begin-samenwoontijd zo makkelijk kweekten. Ik overwoog een stekkie mee te nemen, maar zag er weer vanaf. Te teer voor m'n rugzak.

Gaf niks. We liepen, licht en eigen, terug naar Fisterra. Langs het terrasje van de aardige man waar Lucas de vorige avond z'n bier en hamburgers had genuttigd. Naar een leuk klerenwinkeltje. Waar ook een barretje was. Zodat Lucas een zumo de naranja kon drinken, terwijl ik de kledingrekken inspecteerde.

Ik zag niks aantrekkelijks eigenlijk, maar m'n handen begonnen trefzeker wat hangertjes uiteen te schuiven. En voordat ik het wist gleed er een mooi zachtgroen vestje in m'n handen, met aan de voorkant subtiel glanzende plastic lovertjes, aan de mouwen een stijlvol gerafeld randje en waarvan de verknoping verzorgd werd door één bolle knoop, die getekend was door een spiraal op.

Die was voor mij. Lucas was inmiddels klaar met z'n zumo de naranja. Was blij dat ik zo blij was, maar hoefde zelfs niets. "Nee? Wil je niet een lekkere broek, voor thuis? Iets dat wat lichter is dan die joggingbroeken die je nu hebt?" vroeg ik hem. En toen zag ik iets verschuiven. Iets openen. Alsof een lichtstraaltje verscheen op een verborgen plek. Het ontroerde me.

"Ja. Een broek wil ik wel." zie hij. We keken in het rek met de broeken, maar daar zat hij niet bij. De broek die bij dit gevoel paste.

Gaf niks. Wat gingen we doen? Terug naar het hostel, denk ik. De levendige keuken binnenstappen. Praten met gasten, die we nog niet eerder hadden gezien. Één vrouw vertelde dat ze in een kerkje was geweest. Ze vertelde dat daar een Jezus-beeld hing met echt haar, volgens de overlevering. Het beeld was aangespoeld en ze hadden het haar afgeknipt, maar de volgende dag was het dan weer aangegroeid. En bovendien hadden ze hem een mooie rok aangetrokken. Zo'n verhaal. Het bleek het kerkje dat ons startpunt met de blinddoek had gemarkeerd. Dat zorgde er voor dat we nieuwsgierig werden naar de binnenkant.

En misschien was het ook tóen, dat we even op het bankje in de keuken zaten en Simone volgden in z'n bewegingen. "Zo'n broek vind ik wel leuk. Met zulke patroontjes er op.", zei Lucas.

Nu we geen doel meer hadden en alleen maar vrijheid, konden we onze neus achterna. Het eerste het beste dat onze nieuwsgierigheid had gewekt leek as good a goal as any: het kerkje, om de Jezus met de echte haren te zien.

Er was een dienst gaande, in de kerk. Dus we gingen binnen de ommuring er van zitten. Met de volkomen tevredenheid nog in het lijf. De schoonheid in de ogen. We hoorden de geluiden van de dienst, praatten wat. Ineens werden we gegrepen door de schoonheid van het gezang. We stonden op en gingen op het bankje dicht bij een ingang zitten, zodat we het beter konden horen. We werden er totaal lieflijk van.

Zodoende keken we uit op de poort naar een begraafplaats. Lucas vertelde dat hij de begraafplaatsen in Spanje zo fleurig had gevonden, zo verzorgd, vaak met verse bloemen. En hij vertelde hoe anders hij was gaan fotograferen: dat hij het vroeger zo storend had gevonden als er mensen op z'n foto's stonden. Nu niet meer. Hij wachtte tot er iemand kwam. Een vrouw met kleurige kleren en een bos bloemen in haar hand.

Na de dienst gingen we naar binnen en vonden hem: de Jezus met de echte haren en de mooie rok. Het maakte het beeld wel zachter. Maar wat het ons deed wisten we niet zo goed. We keken nog meer beelden. Alle beelden hadden iets... apart. In de gezichten, in de houdingen. Een bepaalde sfeer. Handtekening van de maker, vermoedelijk. Maar veel tijd om rond te kijken hadden we niet. We waren net even in de banken gaan zitten, toen ons duidelijk werd dat de priester eigenlijk weg wilde en de kerk wilde afsluiten. We konden hem nog net om een stempel vragen en toen stonden we weer buiten.

De volgende dag was de laatste volle dag in Fisterra. En Lucas was z'n hoedje kwijt. Na z'n eerste "ach, geeft niks"-beweging bedacht hij dat hij hem misschien in de kerk had laten liggen.

Dus we gingen weer naar de kerk.

En we kwamen weer langs de roos die me steeds betoverde met haar geur.

Maar de kerk was dicht. We draalden wat, ons toch verzoenend met het verlies van het hoedje.

Tot er een auto stopte en de priester uitstapte. Lucas stapte op hem af. Of we even mochten zoeken naar het hoedje. "Natuurlijk, natuurlijk!" (maar dan meer in gebaren en in het Spaans).

Enigszins haastig gingen we naar binnen, de plekken langs waar we de dag tevoren waren geweest. Geen hoedje. En eigenlijk waren we al weer op weg naar buiten, toen ik bedacht dat ik nog niet weg wilde. Ik wilde bidden. Dat heb ik niet vaak, dat ik wil bidden. Ik geloof dat we het nog even vroegen, aan de priester, omdat we de indruk hadden dat hij haast had. Maar we kregen alle ruimte.

Dus zocht ik de plek waar ik wilde zijn. Er was één nis in de kerk, aan de zijkant, waar we nog niet waren geweest. Daar was een Maria-beeld, dat we nog niet hadden gezien. Dáár gingen we zitten, op een bank. En ik zocht m'n bidden.

Dat was niet op die bank. Dat was vóór dat beeld. Ik bad het eigenste dat ik kende. Zoals ik ooit in Vezelay bad. Ik ging op m'n knieën, vóór het beeld van Maria, strekte m'n armen boven m'n hoofd en deed de Sat Kriya. "Sat nam" nam de mantra mij over, tezamen met de buikbeweging. "Sat nam" verbond dit moment me met de lijn van 1000 dagen Sat Kriya die me in het lijf zaten. De tranen biggelden me over de wangen. Zó dankbaar als ik was, voor m'n vermogen te geloven als het kind dat ik ooit was. Dat ik [iets terug kon vinden](#) waarvan ik zeker wist dat ik het gezien had. Iets dat ik bewaard had - ach.... in m'n hart - ook al leek het hele leven te bewijzen dat het voorgoed verloren was.

Pas toen het klaar was bekeek ik het beeld goed, samen met Lucas. Het beeld was anders dan alle andere Maria-beelden die ik kende. Tot dan toe had ik slechts Maria met het kind op de arm gezien. Maar nu zag ik dat ze met haar andere arm nèt een zeeman uit het water getrokken had. We vroegen ons af of het ook nog goed zou aflopen voor de zeemannen die we vervolgens in het water ontwaarden en waarvan er één wel heel penibel nog net uit de golven stak. Wij vonden van wel.

Nu hadden we de kerk gezien.

Waar was het toen tijd voor? Koffie? Lunch? Ach, van die dingen. Het was onze laatste dag in Fisterra. We snuffelden aan de plekken die ons inmiddels lief geworden waren. We belandden weer bij Kartikeia, het zaakje met de heerlijke koffie en de mooie crêpes, en ik huppelde tussen de bestelling en de levering door even naar het kledingwinkeltje van de buren. Daar zie ik het stofje van de broek van Simone! Ze hadden er alleen wel een bloes van gemaakt. "Close enough" dacht ik en maakte er een foto van voor Lucas. En vond voor mezelf nog een prachtige broekrok, met weer een heel ander motiefje.

M'n opwinding bedwingend huppelde ik weer terug naar Lucas. "Kijk nou wat ik vind!" toon ik hem de foto. Maar hij is niet onder de indruk. "Ik wou een broek."

"Dan maak ik er een broek van" vrolijk ik voort. Maar Lucas krijgt z'n vermoeide "daar heb je Joke weer met d'r gedoe"-grom over zich heen en wil er niets meer over horen.

Gaf niks. Nog één missie had ik. Ik had een bel gezien aan het einde van de wereld. Die wilde ik nog gaan kopen. "Loop je nog een keertje mee naar het einde

van de wereld?" vroeg ik aan Lucas. "Neeeee", zei hij "je loopt maar één keer naar het eind van de wereld."

Nu had ik het makkelijk, want die regel had ik al overtreden. Dus ik ging. "Je koopt niks voor me zonder dat ik er bij ben hè!" wist hij m'n stiekeme twijfel of ik de bloes zou kopen nog te temmen.

Maar dit droeg me de hele weg naar het einde van de wereld: dat ik zeker wist dat ik het kon. Een broek maken van een bloes. Het bruiste in alle blijdschap in me rond, dit onmogelijk lijkende plan waar ik geen grens in zag. Ik was in no time weer op de inmiddels vertrouwde plek en bedacht me wat ik deze keer zou willen. Ik wilde alles omvatten, bedacht ik me. Rechtsom, omdat ik nu al 2x links geweest was, om de hele punt heen.